

Zestig jaren “Landsvrouwe”

Deel

1

Dit was de kop boven een artikel in De Westlander op 9 mei 1969 en een eerbetoon aan Maria Ammerlaan die toen nog op boerderij Vreeburch aan de Kerklaan woonde. Vanuit De Timmerwerf ligt er een oude wens om ooit een tentoonstelling te wijden aan deze bijzondere familie met ‘een missie’. Het is er tot nu toe nog niet van gekomen en de plannen zijn blijven hangen bij het verzamelen van informatie over dit onderwerp en wat historisch onderzoek.

De inhoud van het artikel in De Westlander uit 1969 zullen we in een paar artikeltjes overnemen en aanvullen met de resultaten uit verder onderzoek.

Precies op 30 april, maar dan zestig jaren geleden, kwamen broer en zus Joor en Marie Ammerlaan zich vestigen op boerenhoeve ‘De Vreeburch’ aan de Kerklaan, aldus de eerste zin in het artikel. Over deze bijzondere dag is nog een anekdote bewaard gebleven. Joor en Marie kwamen met een koets vanuit Delft naar De Lier en bij het binnenrijden van het dorp via de Oostbuurtseweg hing bij de meeste woningen de Nederlandse driekleur te wapperen. Zo’n warm welkom hadden zij van de Lierse bevolking niet verwacht. ‘Ze zijn hier wel heel erg blij dat wij in De Lier komen wonen’, schijnen ze tegen elkaar gezegd te hebben.

Op vrijdag 30 april 1909 was er eindelijk een koningskind geboren en ook in ons dorp werd het nieuwe prinsesje Juliana met veel vlagvertoon uitbundig verwelkomt.

Het boerenbedrijf aan de Kerklaan had een oppervlakte van ruim 40 ha. In de kopgevel van de stal was tot aan de sloop enkele tientallen jaren geleden, een steen ingemetseld met de naam en het jaartal ‘Vreeburch 1597’. Vanaf dit bouwjaar is de bewoningsgeschiedenis bekend, maar niet altijd waren dat ook de eigenaren. Deze boerderij is heel lang een pachtboerderij geweest en Krijn van Dijk heeft na onderzoek een nauwkeurig overzicht gemaakt van alle bewoners/pachters van vóór 1811.

In datzelfde jaar 1811 wordt de boerderij met al het land verkocht aan Simon van Rijn (1772-1812), afkomstig uit Monster. Hij trouwt in 1802 met Antonia Rosenburg (1775-1843) en samen krijgen ze acht kinderen. Simon overlijdt echter al op jonge leeftijd en laat een heel jong gezin achter. Het boerenbedrijf zal ongetwijfeld door een pachtboer zijn voortgezet totdat de kinderen oud genoeg waren om zelf de bedrijfsvoering over te nemen. In dit artikel richten we ons op de drie zonen uit dit gezin, Cornelis (1804- ?), Gerardus (1809- ?) en Leendert (1812-1880) van Rijn.

In 1872 woonde in de kom van De Lier slechts één katholiek gezin, daarbuiten zes á zeven. Toch wilden de gebroeders Van Rijn voor dit handje vol mensen graag een eigen kerkje stichten. De Lier viel onder de parochie van Naaldwijk en de pastoor stemde er mee in om in De Lier een bijkerk van Naaldwijk te bouwen. Ook de parochianen in De Lier waren enthousiast om in het eigen dorp naar de mis te kunnen gaan. Dat scheelde toch een hele reis. De kapelaan uit Naaldwijk was bereid om ook in dit nieuwe kerkje voor te gaan. De gebroeders Van Rijn beloofden naast de volledige financiering van de bouwkosten om ook in het onderhoud van de kapelaan te voorzien. Zij hadden speciaal voor dit doel een bedrag van fl. 7.000,- in een fonds gestort.

De familie Van Rijn kocht langs de Lee een strook grond van Jac. van den Berg en gaf aan architect/aannemer Chris Dessing uit Gouda de opdracht om een kerk te ontwerpen en te bouwen. Dessing (1844-1913) was een leerling van de beroemde Nederlandse architect Pierre Cuypers en hij bouwde voornamelijk kerken, pastorieën en scholen in het toenmalige Bisdom Haarlem. De gebroeders Van Rijn waren met de keus voor de toen nog jonge architect Dessing, in ieder geval niet voor de eerste de beste gegaan. Ze haalden wel degelijk kwaliteit naar De Lier en het ontwerp van de nieuwe kerk mocht wat kosten.

Enkele dagen voor Kerstmis 1872 werd de Leonardustempel ingezegend. Vanaf deze dag kon men in De Lier iedere zondag en woensdag een mis bijwonen.

Om de kerk vanuit het dorp te kunnen bereiken lieten de gebroeders Van Rijn in 1868 een brug over het Leewater aanleggen die de naam 'Vreeburch' kreeg. De naam was met het jaartal aan beide zijden tegen de brugliggers geschilderd. De brug was volledig van hout gemaakt en steunde op vier rijen houten palen. Hoewel de breedte slechts geschikt was voor paard en wagen, was deze oeververbinding voor die tijd zeer modern. Langs de Hoofdstraat kochten de gebroeders Van Rijn twee kleine huisjes op om zo via de nieuwe brug direct in het dorpscentrum uit te komen.

